

Intersekcionalizam – novo ime za stare postmoderne politike identiteta

Poslednjih decenija, u mnogim levičarskim krugovima širom sveta, pa i u Srbiji govori se da se mnogi anarhisti i komunisti previše usko fokusiraju samo na klasnu borbu, zanemarujući ostale oblike ugnjetavanja, koji su zasnovani na rasi, rodu, seksualnosti itd. Ljudi koji zastupaju ovakve stavove sebe nazivaju **intersekcionalistima**, govoreći da se oni bave svakom vrstom eksploatacije, a ne samo onom klasnom. Ovakav stav može delovati zdravorazumski, kao neophodno proširenje revolucionarne borbe. Međutim, pogledajmo zajedno kako izgleda politička praksa ovih ljudi i grupa, i videćemo zašto je intersekcionalizam ne samo nepotreban, već i štetan za slobodarski antikapitalistički pokret.

Pokreti koji za cilj imaju stvaranje besklasnog, bezdržavnog društva zasnivaju se na klasnoj borbi i suprotstavljanju svim institucijama koje čuvaju društveno-ekonomski sistem eksploatacije čoveka od strane čoveka, a te institucije su državni represivni aparat (policija, vojska, sudstvo) i niz državnih ideoloških aparata (obrazovni sistem, političke stranke, mediji, sindikati, crkva...). Institucije reprodukuju odnose dominacije među ljudima (šovinizam, rasizam, homofobiju itd) radi očuvanja kapitalizma, jer ako se radnici mrže međusobno zbog različitih identiteta (npr. nacionalnih, verskih), umesto da mrže kapitalizam, mnogo će se teže ujediniti na osnovu svojih klasnih interesa i boriti protiv svog pravog neprijatelja – vladajuće klase, buržoazije. Intersekcionalisti, sa druge strane, insistiraju na razumevanju društva kao skupa individua sa različitim identitetima. Budući da se bave društvenom kritikom, u kojoj su sva ugnjetavanja ravnopravna, oni u praksi kreiraju konstantno takmičenje oko toga koji identitet kog pojedinca je

potlačeniji, a koji identitet je privilegovaniji.

Oko ovih pitanja se u društvenim pokretima u kojima učestvuju intersekcionalisti pokreću beskonačne svađe pune emotivnih ucena, a koje u praksi nanose štetu jedinstvu tih pokreta, deleći eksploatisane među sobom i okrećući ih jedne protiv drugih, umesto da se ujedine i bore protiv uzroka svojih problema.

Umesto fokusiranja na društvene borbe, intersekcionalisti se u praksi konstantno bave politikama identiteta, insistiraju na priznavanju najrazličitijih identiteta i neprestanom preispitivanju da li je neko korišćenjem nekih reči ili retorike povredio nečiji identitet. Time se sa kolektivne borbe politika svodi na nivo ličnog, što je tipično za liberalizam, ali kod tzv. materijalističkih ideologija kao što su anarhizam ili komunizam, društvena realnost je ono što određuje pojedinca. Drugim rečima, umesto idealističkog "Kakve su ti misli, takav ti je život", materijalisti smatraju da "Kakav ti je život, takve su ti i misli". Borbom protiv države i njenih ideoloških aparata koji reprodukuju vladajuću ideologiju i odnose dominacije, mi se borimo i protiv patrijarhata i rasizma, a ne insistiranjem da svako bude fokusiran na menjanje sopstvene svesti kroz nekakvu "unutrašnju revoluciju".

Sam proces kolektivne klasne borbe u velikoj meri eliminiše ugnjetavanja na kojima intersekcionalisti insistiraju. Tako će radnika koji je homofob borba za neisplaćene zarade ujediniti sa gej radnikom iz njegove firme. Zajednički materijalni interes i borba direktnom akcijom protiv gazde će umanjiti ili izbrisati njegovu homofobiju. Kada stoje rame uz rame u klasnoj borbi, oni više ne vide jedan drugog kroz prizmu identiteta, već kao saveznike protiv istog neprijatelja. Intersekcionalistički pristup držanja pridika, kreiranja tzv. cancel kulture i odbacivanja ljudi koji imaju takve problematične stavove, ne samo što ih ne promeni, nego ih i pogoršava.

Umesto stvaranja borbenog antikapitalističkog pokreta, privremenih autonomnih zona, paralelnih društvenih institucija itd, intersekcionalisti se po pravilu radije bave pravljenjem tzv. "sigurnih prostora" (safe space), izolovanih prostora gde bi se svako osećao da je njihov identitet, često nipodaštavan u društvu, uvažen i prihvaćen. Međutim, iako razumemo da je užasno biti žrtva rodne, rasne, seksualne ili bilo kog drugog vida diskriminacije, boravak u "sigurnom prostoru" nije sam po sebi politički rad, a pogotovo ne revolucionarni. Spoljašnji svet se postavlja kao surov i neprijateljski nastrojen, što doprinosi izolaciji umesto sudelovanju u borbi protiv države i kapitalizma. Takav pristup intersekcionalista, paradoksalno, kreira uslove za dalju marginalizaciju i pasivizaciju ljudi za koje tvrde da se bore.

Tipičan primer je situacija u kojoj – umesto da se brane – u slučaju da npr. neki nasilni transfob fizički napadne trans radnicu ispred nekog intersekcionalističkog prostora, ljudi odatle se povuku nazad u svoju "sigurnu zonu", zaključaju se i zovu policiju u pomoć, čime se oslanjaju na državu kao jedino rešenje. Ne bi bilo ništa sporno kada bi se takav prostor zvao "Klub liberalne omladine", što suštinski i jeste, ali intersekcionalisti uglavnom veruju da su radikalni levičari. Na taj način se stvara još veća konfuzija na ideološkom polju jer se, kao na zapadu, delovanje onih koji sebe nazivaju "levicom" svodi isključivo na bavljenje manjinskim pravima, a socijalna i ekonomska pitanja se zanemaruju. Neosporno je da se moramo boriti protiv homofobije, patrijarhata i rasizma i stati u zaštitu jedni drugih, ali oslanjajući se jedni na druge a ne na državu, policiju i fondove.

Krajnje konsekvence insistiranja na razumevanju društva kao skupa individua (atomizacija) i konstantnog pravljenja žrtve od svog identiteta, dovode do toga da intersekcionalisti obrnu ceo krug i na kraju dele stavove sa onima protiv kojih tvrde da se bore. Tako će na pitanje zašto se nisu branili, njihov argument biti da gej ljudi ne mogu sami da se fizički brane,

zato što su žrtve – slabiji na svaki način, i tako intersekcionalisti na kraju u praksi zastupaju iste stavove sa homofobima.

Krajnji cilj delovanja intersekcionalista je priznavanje svih identiteta, a sistem ih sve može na kraju priznati i da i dalje nastavi sa eksploatacijom, što bi značilo da se intersekcionalističko delovanje svodi na to da svi identiteti imaju podjednake šanse da budu robovi i gospodari sa ostalim identitetima, što definitivno nema veze sa ciljevima klasnog antikapitalističkog pokreta.

Dok intersekcionalisti diskutuju o tome kako u govoru reprodukujemo ugnjetavanje, radnička klasa treba da se ujedinjuje u borbene sindikate i anarhističke političke organizacije. Dok intersekcionalisti prave “sigurne zone”, mi se borimo za uništenje kapitalističkog društveno-ekonomskog sistema kako više nikad i nigde ne bi postojala dominacija čoveka nad čovekom.

Smrt kapitalizmu, patrijarhatu i državi!